Europos Parlamentas
2019-2024

Užsienio reikalų komitetas

2023/2118(INI)

7.7.2023

PRANEŠIMO PROJEKTAS

dėl 2023 m. metinės ataskaitos dėl žmogaus teisių ir demokratijos pasaulyje bei Europos Sąjungos politikos šioje srityje
(2023/2118(INI))

Užsienio reikalų komitetas

Pranešėjas: Nacho Sánchez Amor

TURINYS

Psl.

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS 3

AIŠKINAMOJI DALIS 14

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl 2023 m. metinės ataskaitos dėl žmogaus teisių ir demokratijos pasaulyje bei Europos Sąjungos politikos šioje srityje
(2023/2118(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją,

– atsižvelgdamas į Europos žmogaus teisių konvenciją,

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties (ES sutartis) 2, 3, 8, 21 ir 23 straipsnius,

– atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 17 ir 207 straipsnius,

– atsižvelgdamas į Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją ir kitas Jungtinių Tautų žmogaus teisių srities sutartis ir priemones,

– atsižvelgdamas į Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą,

– atsižvelgdamas į 1948 m. Jungtinių Tautų konvenciją dėl kelio užkirtimo genocido nusikaltimui ir baudimo už jį ir į 2020 m. birželio 22 d. Jungtinių Tautų žmogaus teisių tarybos rezoliuciją Nr. 43/29 dėl genocido prevencijos,

– atsižvelgdamas į 1979 m. gruodžio 18 d. Jungtinių Tautų konvenciją dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims,

– atsižvelgdamas į 1981 m. lapkričio 25 d. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos rezoliucijoje Nr. 36/55 paskelbtą Deklaraciją dėl visų formų netolerancijos ir diskriminacijos religijos ar tikėjimo pagrindu panaikinimo,

– atsižvelgdamas į 1992 m. gruodžio 18 d. Jungtinių Tautų tautinėms arba etninėms, religinėms arba kalbinėms mažumoms priklausančių asmenų teisių deklaraciją,

– atsižvelgdamas į 1998 m. gruodžio 9 d. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos rezoliucijoje Nr. 53/144 bendru sutarimu priimtą Jungtinių Tautų deklaraciją dėl žmogaus teisių gynėjų,

– atsižvelgdamas į 1989 m. lapkričio 20 d. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją ir du jos fakultatyvius protokolus, priimtus 2000 m. gegužės 25 d.,

– atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų sutartį dėl prekybos ginklais, kuri įsigaliojo 2014 m. gruodžio 24 d., ir į 1998 m. birželio 5 d. ES elgesio kodeksą ginklų eksporto srityje,

– atsižvelgdamas į 1995 m. rugsėjo 15 d. Jungtinių Tautų Pekino deklaraciją,

– atsižvelgdamas į 2015 m. rugsėjo 25 d. priimtą Jungtinių Tautų Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m., ypač į jos 1, 4, 5, 8 ir 10 tikslus,

– atsižvelgdamas į 1997 m. balandžio 4 d. Europos Tarybos konvenciją dėl žmogaus teisių ir orumo apsaugos biologijos ir medicinos taikymo srityje ir jos protokolus, į 2005 m. gegužės 16 d. Konvenciją dėl veiksmų prieš prekybą žmonėmis ir į 2007 m. spalio 25 d. Konvenciją dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos,

– atsižvelgdamas į 2011 m. gegužės 11 d. Europos Tarybos konvenciją dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo (Stambulo konvencija), kurią yra ratifikavusios ne visos valstybės narės,

– atsižvelgdamas į 1983 m. balandžio 28 d. Europos Tarybos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos protokolą Nr. 6 dėl mirties bausmės panaikinimo,

– atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio 7 d. Tarybos reglamentą (ES) 2020/1998 dėl ribojamųjų kovos su šiurkščiais žmogaus teisių pažeidimais priemonių[1],

– atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/947, kuriuo nustatoma Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonė „Globali Europa“, iš dalies keičiamas ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 466/2014/ES ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1601 ir Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 480/2009[2],

– atsižvelgdamas į 2023 m. vasario 20 d. Tarybos išvadas dėl ES prioritetų Jungtinių Tautų žmogaus teisių forumuose 2023 m.,

– atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 17 d. Tarybos priimtą 2020–2024 m. ES veiksmų planą žmogaus teisių ir demokratijos srityje ir į 2023 m. birželio 9 d. priimtą jo laikotarpio vidurio peržiūrą,

– atsižvelgdamas į 2021–2025 m. ES veiksmų planą dėl lyčių lygybės ir moterų įgalėjimo vykdant ES išorės veiksmus (LLVP III),

– atsižvelgdamas į 2021–2024 m. ES vaiko teisių strategiją,

– atsižvelgdamas į 2004 m. birželio 14 d. Tarybos priimtas ES gaires dėl žmogaus teisių gynėjų,

– atsižvelgdamas į 2009 m. atnaujintas 2005 m. ES gaires dėl skatinimo laikytis Tarptautinės humanitarinės teisės,

– atsižvelgdamas į 2013 m. balandžio 12 d. Tarybos atnaujintas ES gaires dėl mirties bausmės,

– atsižvelgdamas į 2013 m. birželio 24 d. ES priimtas Lesbiečių, gėjų, biseksualių, translyčių ir interseksualių (LGBTI) asmenų naudojimosi visomis žmogaus teisėmis

[1] OL L 410 I, 2020 12 7, p. 1.
[2] OL L 209, 2021 6 14, p. 1.

propagavimo ir gynimo gaires,

– atsižvelgdamas į 2014 m. gegužės 12 d. Tarybos priimtas ES žmogaus teisių gaires dėl saviraiškos laisvės internete ir realiame gyvenime,

– atsižvelgdamas į 2019 m. kovo 18 d. Tarybos priimtas ES žmogaus teisių gaires dėl nediskriminavimo išorės veiksmuose,

– atsižvelgdamas į 2019 m. birželio 17 d. Tarybos priimtas ES žmogaus teisių gaires dėl saugaus geriamojo vandens ir sanitarijos paslaugų,

– atsižvelgdamas į 2019 m. rugsėjo 16 d. Tarybos priimtas peržiūrėtas ES kovos su kankinimu ir kitokiu žiauriu, nežmonišku ar žeminančiu elgesiu ir baudimu trečiosiose šalyse politikos gaires,

– atsižvelgdamas į 2021 m. vasario 22 d. Tarybos priimtas peržiūrėtas ES gaires dėl dialogų žmogaus teisių klausimais su trečiosiomis šalimis partnerėmis ir (arba) trečiosiomis šalimis,

– atsižvelgdamas į 2012 m. rugsėjo 12 d. Komisijos komunikatą „Demokratijos ir tvaraus vystymosi ištakos. ES bendradarbiavimas su pilietinės visuomenės organizacijomis išorės santykių srityje“ (COM(2012)0492),

– atsižvelgdamas į 2023 m. kovo 10 d. Tarybos išvadas dėl pilietinės erdvės vaidmens saugant ir propaguojant pagrindines teises ES,

– atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl įmonių tvarumo išsamaus patikrinimo, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2019/1937 (COM(2022)0071),

– atsižvelgdamas į 2022 m. ES metinę ataskaitą dėl žmogaus teisių ir demokratijos pasaulyje,

– atsižvelgdamas į Europos Parlamento skiriamą Sacharovo premiją už minties laisvę,

– atsižvelgdamas į 2019 m. sausio 15 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl ES gairių ir ES specialiojo pasiuntinio religijos ar tikėjimo laisvės propagavimo už ES ribų klausimais įgaliojimų[3],

– atsižvelgdamas į savo 2020 m. spalio 23 d. rezoliuciją dėl lyčių lygybės ES užsienio ir saugumo politikoje[4],

– atsižvelgdamas į savo 2021 m. gegužės 19 d. rezoliuciją dėl žmogaus teisių apsaugos ir ES išorės migracijos politikos[5],

– atsižvelgdamas į savo 2021 m. gegužės 19 d. rezoliuciją dėl klimato kaitos poveikio

[3] OL C 411, 2020 11 27, p. 30.
[4] OL C 404, 2021 10 6, p. 202.
[5] OL C 15, 2022 1 12, p. 70.

žmogaus teisėms ir aplinkos gynėjų vaidmens šioje srityje[6],

– atsižvelgdamas į savo 2021 m. liepos 8 d. rezoliuciją dėl ES visuotinio sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimo (ES Magnitskio aktas)[7],

– atsižvelgdamas į savo 2021 m. rugsėjo 16 d. rezoliuciją su rekomendacijomis Komisijai dėl smurto lyties pagrindu nustatymo nauja nusikaltimų sritimi, nurodyta SESV 83 straipsnio 1 dalyje[8],

– atsižvelgdamas į savo 2022 m. vasario 17 d. rekomendaciją Tarybai ir Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai dėl korupcijos ir žmogaus teisių[9],

– atsižvelgdamas į savo 2023 m. sausio 18 d. rezoliuciją dėl 2022 m. metinės ataskaitos dėl žmogaus teisių ir demokratijos pasaulyje bei Europos Sąjungos politikos šioje srityje[10], taip pat į savo ankstesnes rezoliucijas dėl ankstesnių metinių ataskaitų,

– atsižvelgdamas į savo rezoliucijas (ypač 2022 ir 2023 metais priimtas rezoliucijas) dėl žmogaus teisių, demokratijos ir teisinės valstybės principų pažeidimų (vadinamosios skubios rezoliucijos), nuo 2019 m. priimtas pagal Darbo tvarkos taisyklių 144 straipsnį,

– atsižvelgdamas į savo Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto pranešimą (A9-0000/2023),

A. kadangi Europos Sąjunga yra grindžiama pagarbos žmogaus orumui, laisvės, demokratijos, lygybės, teisinės valstybės ir pagarbos žmogaus teisėms vertybėmis, kaip nustatyta ES sutarties 2 straipsnyje; kadangi Europos Sąjunga savo veikloje visame pasaulyje vadovaujasi žmogaus teisių visuotinumu ir nedalumu;

B. kadangi, pagal Sutartis, veiksminga žmogaus teisių ir demokratijos apsauga ir gynimas yra visų ES išorės veiksmų pagrindas;

C. kadangi ES vidaus ir išorės politikos nuoseklumas ir suderinamumas yra nepaprastai svarbūs siekiant veiksmingos ES žmogaus teisių politikos;

D. kadangi šalys, kurios kiekvienam asmeniui užtikrino galimybę naudotis žmogaus teisėmis, yra demokratinės valstybės; kadangi taisyklėmis grindžiamas daugiašališkumas yra geriausia organizacinė sistema demokratinėms valstybėms ginti;

E. kadangi išaugo autokratinių režimų skaičius ir, Geteborgo universiteto duomenimis, 70 proc. pasaulio gyventojų šiuo metu gyvena autoritarinio valdymo sąlygomis[11]; kadangi visame pasaulyje plintantis autoritarizmas, neliberalizmas, populizmas ir

[6] OL C 15, 2022 1 12, p. 111.
[7] OL C 99, 2022 3 1, p. 152.
[8] OL C 117, 2022 3 11, p. 88.
[9] OL C 342, 2022 9 6, p. 295.
[10] Priimti tekstai, P9_TA(2023)0011.
[11] Geteborgo universitetas, „The world is becoming increasingly authoritarian – but there is hope“, 2023 m. kovo 2 d., https://www.gu.se/en/news/the-world-is-becoming-increasingly-authoritarian-but-there-is-hope.

žmogaus teisių pažeidimai kelia grėsmę taisyklėmis grindžiamai pasaulinei tvarkai ir vertybėms bei principams, kuriais grindžiama Sąjunga;

F. kadangi šiais metais atlikta 2020–2024 m. ES veiksmų plano žmogaus teisių ir demokratijos srityje laikotarpio vidurio peržiūra parodė, kad, nepaisant iki šiol padarytos pažangos, reikia nuveikti daugiau, ypač atsižvelgiant į precedento neturinčius išbandymus, su kuriais pasaulis susidūrė po jo priėmimo;

Pasaulinių tendencijų klausimo ir pagrindinių problemų sprendimas

1. dar kartą patvirtina žmogaus teisių visuotinumą ir nedalumą bei kiekvieno žmogaus prigimtinį orumą; dar kartą patvirtina ES ir jos valstybių narių pareigą propaguoti ir saugoti demokratiją ir žmogaus teisių visuotinumą visame pasaulyje;

2. pabrėžia, kad ES turi būti visapusiškai pasirengusi kovoti su autoritarizmo, neliberalizmo ir populizmo plitimu, taip pat vis dažnesniais išpuoliais prieš žmogaus teisių, demokratijos ir tarptautinės humanitarinės teisės visuotinumą;

3. smerkia didėjančią žmogaus teisių ir demokratinių vertybių pažeidimų tendenciją visame pasaulyje, pavyzdžiui, egzekucijas, kankinimus, savavališkus sulaikymus ir kalinimus, susidorojimą su pilietine visuomene ir politiniais oponentais, pernelyg didelį valdžios institucijų jėgos panaudojimą, cenzūrą ir grasinimus nepriklausomai žiniasklaidai ir kt.; apgailestauja dėl to, kad visame pasaulyje silpnėja demokratinių institucijų apsauga ir mažėja pilietinės visuomenės veiklos erdvė;

4. pabrėžia, kad autoritariniai ir neliberalūs režimai vis dažniau naudoja priemones, kad sukurtų pagrindą ardyti žmogaus teises pasitelkdami teisėkūros ir ne teisėkūros nuostatas, kuriomis, be kita ko, siekiama nutildyti pilietinę visuomenę ir jai grasinti, kontroliuoti teismus ir persekioti žmogaus teisių gynėjus, taip apribojant naudojimąsi pagrindinėmis teisėmis, o tai yra akivaizdus jų tarptautinių įsipareigojimų žmogaus teisių srityje pažeidimas;

5. su malonumu pažymi, kad šiame didelių žmogaus teisių išbandymų visame pasaulyje kontekste esama ir prošvaisčių žmogaus teisių srityje; pabrėžia, kad reikia imtis labiau strateginės komunikacijos žmogaus teisių ir demokratijos klausimais skleidžiant informaciją apie teigiamus rezultatus, politiką ir geriausią praktiką; remia Gerų žmogaus teisių užtikrinimo pavyzdžių iniciatyvą[12], kuria siekiama propaguoti teigiamas istorijas apie žmogaus teises;

Reagavimas į visuotinius žmogaus teisių ir demokratijos išbandymus

Tarptautinių žmogaus teisių ir humanitarinės teisės laikymasis

6. pabrėžia, kad reikia laikytis tarptautinės humanitarinės teisės; ragina veiksmingai užtikrinti greitą ir netrukdomą humanitarinės pagalbos teikimą vykstant ginkluotiesiems konfliktams ir sistemingai kurti humanitarinius koridorius, kai ir kur to reikia ginkluotųjų konfliktų ir karo metu; smerkia katastrofiškus humanitarinius padarinius ir žmogaus teisių pažeidimus, kuriuos sukelia šiuolaikinis karas ir

[12] https://goodhumanrightsstories.net/.

konfliktai visame pasaulyje; atkreipia dėmesį į ginkluotojo konflikto poveikį lytims ir jo poveikį aplinkai;

Teisė į gyvybę: siekiant visuotinio mirties bausmės panaikinimo

7. pažymi, kad nepaisant tendencijos kai kuriose ES nepriklausančiose šalyse imtis veiksmų siekiant panaikinti mirties bausmę, šioje srityje vis dar yra didelių problemų; apgailestauja dėl to, kad kitose ES nepriklausančiose šalyse įvykdytų mirties bausmių skaičius pasiekė aukščiausią lygį per pastaruosius penkerius metus; pakartoja savo raginimą visoms šalims panaikinti mirties bausmę arba nedelsiant paskelbti moratoriumą – tai būtų pirmas žingsnis siekiant ją panaikinti;

Teisė į žodžio laisvę, žiniasklaidos laisvę ir teisė į informaciją

8. yra labai susirūpinęs dėl vis didėjančių saviraiškos ir žiniasklaidos, ypač žurnalistų, laisvės suvaržymų visame pasaulyje; smerkia žurnalistų, žmogaus teisių gynėjų ir pilietinės visuomenės organizacijų cenzūravimą taikant vadinamuosius užsienio agentų teisės aktus, taip pat kitas teisėkūros ir ne teisėkūros priemones, kurias priėmė autoritariniai ir neliberalūs režimai; primena, kad yra labai susirūpinęs dėl strateginių ieškinių dėl visuomenės dalyvavimo naudojimo siekiant juos nutildyti;

Teisė į minties, sąžinės, religijos ir tikėjimo laisvę

9. pakartoja savo susirūpinimą dėl teisės į minties, sąžinės, religijos ir tikėjimo laisvę pažeidimų; apgailestauja dėl savęs priskyrimo religijai ar tikėjimui instrumentalizavimo politiniais tikslais ir religinių ir tikėjimo mažumų bei religinių bendruomenių atskirties tam tikrose ES nepriklausančiose šalyse; rekomenduoja, kad specialusis pasiuntinys glaudžiai bendradarbiautų su ES specialiuoju įgaliotiniu žmogaus teisių klausimais ir Tarybos Žmogaus teisių darbo grupe ir juos papildytų, todėl mano, kad specialusis pasiuntinys religijos ir tikėjimo laisvės propagavimo už ES ribų klausimais turėtų būti integruotas į Europos išorės veiksmų tarnybą panašiai kaip kiti specialieji pasiuntiniai ir ES specialieji įgaliotiniai;

Teisė į lygybę ir nediskriminavimą

10. dar kartą smerkia visų formų rasizmą, netoleranciją, ksenofobiją ir diskriminaciją dėl rasės, etninės kilmės, tautybės, socialinės klasės, negalios, kastos, religijos, tikėjimo, amžiaus, seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės; smerkia didėjančią tarptautinę neapykantos kalbos grėsmę, taip pat ir internete; pakartoja, kad švietimas ir dialogas atlieka nepaprastai svarbų vaidmenį skatinant toleranciją, supratimą ir įvairovę;

Teisė nebūti kankinamam ir nepatirti žiauraus, nežmoniško ar žeminančio elgesio

11. smerkia bet kokius veiksmus ar bandymus bet kokiomis aplinkybėmis įteisinti, kurstyti, leisti, sutikti ar pritarti kankinimui ir kitam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ar baudimo metodams;

Teisė į visuomenės dalyvavimą

12. pažymi, kad autoritariniai ir neliberalūs režimai nesilaiko teisės dalyvauti laisvuose ir

sąžininguose rinkimuose; pabrėžia, kad šie režimai rengia netikrus rinkimus siekdami įtvirtinti savo valdžią, nes juose nėra tikros politinės konkurencijos ir pliuralizmo; pakartoja savo raginimus ES išnagrinėti galimybę įtraukti nuolatinį kvietimą stebėti rinkimus į ES susitarimų nuostatą dėl demokratijos, bendrųjų muitų tarifų lengvatų sistemą ir lygiaverčius mechanizmus;

Moterų teisės ir lyčių lygybė

13. pabrėžia, kad moterų teisės ir lyčių lygybė yra būtinos ir nedalomos žmogaus teisės, taip pat teisinės valstybės ir tvirtos demokratijos pagrindas; apgailestauja dėl to, kad milijonai moterų ir mergaičių ir toliau patiria diskriminaciją ir smurtą, ypač konfliktų metu, ir iš jų atimamas orumas, savarankiškumas ir net gyvybė; ragina ES, jos valstybes nares ir panašiai mąstančius partnerius dėti daugiau pastangų, kad būtų užtikrintas visapusiškas naudojimasis žmogaus teisėmis ir jų apsauga; ragina parengti ES moterų teisių chartiją; kuo griežčiausiai smerkia vis dažnesnius išpuolius prieš lytinę ir reprodukcinę sveikatą ir teises visame pasaulyje, taip pat smurtą dėl lyties; palankiai vertina ES prisijungimą prie Stambulo konvencijos;

Migrantų ir pabėgėlių teisės

14. smerkia žmogaus teisių ir migrantų, pabėgėlių ir priverstinai perkeltų asmenų saugumo pažeidimus; dar kartą patvirtina jų neatimamas žmogaus teises ir primena valstybių pareigą juos apsaugoti pagal atitinkamą tarptautinę teisę; ragina ES ir valstybes nares veiksmingai laikytis jų teisių vykdant ES migracijos politiką ir bendradarbiaujant su šalimis partnerėmis šioje srityje; yra labai susirūpinęs dėl precedento neturinčio dėl žmogaus teisių pažeidimų priverstinai perkeltų asmenų skaičiaus (122 mln. 2022 m. pabaigoje), kuris per pastaruosius 10 metų padvigubėjo;

Žmogaus teisės, verslas ir prekyba

15. pabrėžia prekybos kaip pagrindinės priemonės vaidmenį propaguojant ir gerinant žmogaus teisių padėtį ES šalyse partnerėse; vis dėlto pažymi, kad kai kuriose atitinkamose šalyse padėtis pagerėjo nedaug arba visai nepagerėjo; apgailestauja dėl žalingo pernelyg aktyvios ir išnaudotojiškos verslo veiklos poveikio žmogaus teisėms ir demokratijai; ragina pasiekti greitą ir plataus užmojo galutinį susitarimą dėl direktyvos dėl įmonių tvarumo išsamaus patikrinimo su privalomomis ES taisyklėmis dėl atsakingo įmonių elgesio, susijusio su žmogaus, darbo ir aplinkos teisėmis, ir laiku užbaigti priverstiniu darbu pagamintų produktų draudimo procedūrą, kad būtų užtikrinta, jog Sąjungos rinkoje būtų draudžiama prekiauti produktais, pagamintais naudojant priverstinį darbą;

LGBTIQ asmenų teisės

16. apgailestauja dėl žmogaus teisių pažeidimų, įskaitant lesbiečių, gėjų, biseksualų, transseksualų, translyčių, nebinarinio lytiškumo, interseksualių ir *queer* (LGBTIQ) asmenų diskriminaciją, persekiojimą, smurtą prieš juos ir jų žudymą visame pasaulyje; yra labai susirūpinęs dėl neapykantos ir prieš LGBTIQ asmenis nukreiptų naratyvų skleidimo, kuriais taikomasi į LGBTIQ asmenis ir žmogaus teisių gynėjus; pakartoja savo raginimą visapusiškai įgyvendinti 2020–2025 m. LGBTIQ asmenų lygybės strategiją, nes ši ES priemonė padeda gerinti LGBTIQ asmenų padėtį visame pasaulyje;

Vaiko teisės

17. smerkia tai, kad prastėja vaiko teisių laikymasis ir tai, kad šios teisės vis dažniau pažeidžiamos, įskaitant smurtą, ankstyvą ir priverstinę santuoką, seksualinę prievartą, įskaitant lyties organų žalojimą, prekybą vaikais, vaikų darbą, vaikų verbavimą į kariuomenę, galimybių gauti išsilavinimą ir sveikatos priežiūros paslaugų trūkumą, netinkamą mitybą ir ypač didelį skurdą; pakartoja savo raginimą laikytis sistemingo ir nuoseklaus požiūrio į vaiko teisių propagavimą ir gynimą vykdant visą ES išorės politiką;

Neįgaliųjų teisės

18. yra susirūpinęs dėl sunkumų, trukdančių visapusiškai naudotis neįgaliųjų teisėmis, tokiomis kaip galimybė įgyti išsilavinimą, gauti sveikatos priežiūros paslaugas, įsidarbinti ir dalyvauti politiniame gyvenime; pakartoja savo raginimą ES padėti šalims partnerėms plėtoti neįgaliuosius prižiūrinčių asmenų rėmimo politiką;

Pagyvenusių žmonių teisės

19. pakartoja savo raginimą ES ir valstybėms narėms ieškoti naujų būdų pagyvenusių žmonių teisėms stiprinti atsižvelgiant į daugybę sunkumų, su kuriais jie susiduria, pavyzdžiui, diskriminavimą amžiaus pagrindu, skurdą, smurtą, socialinės apsaugos trūkumą ir kt.;

Teisė į maistą

20. primena, kad teisė į maistą, įskaitant fizinę ir ekonominę prieigą prie tinkamo maisto ar priemonių jam įsigyti, yra žmogaus teisė; yra labai susirūpinęs dėl visame pasaulyje kylančių išbandymų teisei į maistą įgyvendinti, ypač karo ir konfliktų metu; ragina ES ir jos valstybes nares propaguoti privalomas gaires dėl teisės į maistą JT sistemoje;

Teisė į švarią, sveiką ir tvarią aplinką.

21. pabrėžia, kad klimato kaita ir jos poveikis aplinkai daro tiesioginį poveikį veiksmingam naudojimuisi visomis žmogaus teisėmis; pripažįsta svarbią pilietinės visuomenės organizacijų, aplinkos apsaugos žmogaus teisių gynėjų ir čiabuvių aktyvistų veiklą siekiant išsaugoti švarią, sveiką ir tvarią aplinką; apgailestauja dėl pavojaus, su kuriuo susiduria aplinkos apsaugos žmogaus teisių gynėjai ir čiabuvių aktyvistai, ir ragina užtikrinti veiksmingą jų apsaugą;

Žmogaus teisės ir skaitmeninės technologijos

22. yra susirūpinęs dėl dirbtinio intelekto (DI) keliamos grėsmės demokratinėms valstybėms ir žmogaus teisėms, ypač jei jis nėra tinkamai reguliuojamas; palankiai vertina 2023 m. birželio 26 d. Tarybos išvadas, kuriomis siekiama stiprinti ES vaidmenį ir lyderystę pasaulinio skaitmeninio valdymo srityje, visų pirma jos, kaip visuotinio skaitmeninių taisyklių sąvado formuotojos, poziciją, ir šiuo atžvilgiu palankiai vertina pasiūlymą dėl reglamento, kuriuo siekiama suderinti dirbtinio intelekto taisykles, kuriomis turi būti apsaugotos žmogaus teisės ir privalumai, kuriuos DI gali suteikti žmonių gerovei;

ES žmogaus teisių ir demokratijos propagavimo ir apsaugos visame pasaulyje priemonių rinkinio stiprinimas

ES veiksmų planas žmogaus teisių ir demokratijos srityje

23. pastebi, kad nors ES ir jos valstybės narės iki šiol įgyvendino didelę dalį ES veiksmų plano žmogaus teisių ir demokratijos srityje, tačiau jo įgyvendinimas vis dar atsilieka, visų pirma, kaip nurodyta laikotarpio vidurio peržiūroje, dėl precedento neturinčių išbandymų, su kuriais pasaulis susidūrė po jo priėmimo, todėl palankiai vertina tai, kad likusiu laikotarpiu būtų sustiprintas veiksmų planas, siekiant kuo labiau padidinti žmogaus teisių ir demokratijos sinergiją ir papildomumą vietos, nacionaliniu ir pasauliniu lygmenimis;

ES specialusis įgaliotinis žmogaus teisių klausimais

24. visapusiškai remia ES specialiojo įgaliotinio žmogaus teisių klausimais veiklą prisidedant prie ES veiksmų žmogaus teisių srityje matomumo ir nuoseklumo ES išorės santykiuose; palaiko jo pagrindinį vaidmenį ES žmogaus teisių propagavimo ir gynimo srityse bendradarbiaujant su trečiosiomis šalimis ir panašiai mąstančiais partneriais;

Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonė „Globali Europa“ ir teminė Žmogaus teisių ir demokratijos programa

25. primena, kad Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonė „Globali Europa“, įskaitant jos teminę Žmogaus teisių ir demokratijos programą, veikia kaip pavyzdinė ES priemonė propaguojant ir saugant žmogaus teises ir demokratiją visame pasaulyje; pabrėžia, kad reikia sudaryti sąlygas pilietinei visuomenei dalyvauti visoje atitinkamoje ES išorės veikloje; pakartoja, kad svarbu supaprastinti žmogaus teisėmis grindžiamą požiūrį ES išorės veiksmų priemonėse;

ES tarptautiniai susitarimai

26. pabrėžia, kad nuostatos dėl žmogaus teisių turėtų būti taikomos visuose ES tarptautiniuose susitarimuose kaip esminis elementas, įskaitant sektorių ir investicijų susitarimus; pažymi tai, kad iki 2014 m. ES nuostatas dėl žmogaus teisių oficialiai taikė dvi dešimtis kartų, o nuo to laiko tik vieną kartą pagal šias nuostatas priėmė „tinkamas priemones“; pakartoja, kad šalims partnerėms nuolat pažeidinėjant nuostatas dėl žmogaus teisių, ES turėtų reaguoti greitai ir ryžtingai, be kita ko, sustabdydama atitinkamų susitarimų galiojimą, jei kiti variantai būtų neveiksmingi;

ES dialogai žmogaus teisių klausimais

27. pabrėžia svarbų dialogų žmogaus teisių klausimais vaidmenį ES žmogaus teisių priemonių rinkinyje ir pagrindinį vaidmenį įgyvendinant ES veiksmų planą žmogaus teisių ir demokratijos srityje; pabrėžia, kad šiuose dialoguose su atitinkamomis šalimis turėtų būti aptariama visų žmogaus teisių ir demokratijos padėtis; pažymi, kad dialogai žmogaus teisių klausimais turėtų būti laikomi pagrindiniu nuolatinio ES dalyvavimo elementu, o ne atskira priemone; primena, kad šie dialogai turi būti naudojami kartu su kitomis priemonėmis ir turėti sinergiją su jomis; pakartoja, kad reikia išskirti atskirus atvejus ir užtikrinti tinkamą tolesnę veiklą; ragina didinti šių dialogų ir jų rezultatų

matomumą, be kita ko, paskelbiant bendrą pareiškimą spaudai;

ES visuotinis sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimas (ES Magnitskio aktas)

28. palankiai vertina tai, kad ES visuotinis sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimas vis dažniau pasitelkiamas kaip pagrindinė politinė priemonė ES ginant žmogaus teises ir demokratiją pasaulyje. vis dėlto pažymi sunkumus, kylančius dėl vienbalsiškumo reikalavimo priimant sprendimus, ir dar kartą ragina sprendimams dėl ES visuotinio sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimo pradėti taikyti balsavimą kvalifikuota balsų dauguma. visapusiškai remia galimybę šiuo atžvilgiu taikyti tikslines kovos su korupcija sankcijas pagal ES sistemą, kurios buvo ilgalaikis Parlamento prioritetas, nesvarbu, ar jos būtų įtrauktos į ES Magnitskio aktą, ar joms būtų nustatytas kitoks režimas; pabrėžia, kad būtina užtikrinti visapusišką sankcijų vykdymą, ir ragina kovoti su jų apėjimu;

Paramos demokratijai veikla

29. pakartoja savo susirūpinimą dėl vis dažnesnių autoritarinių ir neliberalių režimų išpuolių prieš demokratiją ir demokratinius standartus; pabrėžia, kad demokratijos gynimas ir rėmimas visame pasaulyje tampa vis svarbesniu geopolitiniu ir strateginiu interesu; pakartoja rinkimų stebėjimo misijų ir Parlamento veiklos kuriant ir tobulinant jų metodiką svarbą; ragina stiprinti Europos Parlamento Paramos demokratijai ir rinkimų koordinavimo grupės išteklius;

ES parama žmogaus teisių gynėjams

30. yra labai susirūpinęs dėl žmogaus teisių gynėjų, taip pat jų šeimų, bendruomenių ir teisininkų užpuolimų ir persekiojimo, o ypač didelį susirūpinimą kelia vis sudėtingesnės priemonės, naudojamos jiems persekioti; visapusiškai remia žmogaus teisių gynėjų veiklą ir ES veiksmus, kuriais siekiama užtikrinti jų apsaugą visame pasaulyje; ragina ES ir valstybes nares visapusiškai ir nuosekliai taikyti ES gaires dėl žmogaus teisių gynėjų; ragina dėti pastangas, kad ES veiksmai ir kanalai, skirti žmogaus teisių gynėjų apsaugai ir paramai, būtų geriau matomi; dar kartą ragina Komisiją imtis aktyvaus vaidmens kuriant visoje ES galiojančią daugkartinių vizų sistemą žmogaus teisių gynėjams, kuriems gresia pavojus;

Kova su nebaudžiamumu ir korupcija

31. pabrėžia, kad nebaudžiamumas ir korupcija sudaro sąlygas žmogaus teisių pažeidimams ir demokratijos nuosmukiui bei didina jų mastą; palankiai vertina 2023 m. gegužės 3 d. Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai bendrame komunikate dėl kovos su korupcija (JOIN(20203)0012) numatytus kovos su korupcija veiksmus ES išorės politikoje; remia kovos su korupcija nuostatas, įtrauktas į ES prekybos susitarimus su ES nepriklausančiomis šalimis; pabrėžia svarbų pilietinės visuomenės vaidmenį ES nepriklausančiose šalyse prižiūrint kovą su nebaudžiamumu ir korupcija;

ES veiksmai daugiašaliu lygmeniu

32. pakartoja, kad ES ir jos valstybės narės turi laikytis vieningos pozicijos JT ir kituose

daugiašaliuose forumuose; ragina ES ir jos valstybes nares užtikrinti Sąjungai atskirą ir nuolatinę vietą daugiašaliuose forumuose, įskaitant JT Saugumo Tarybą; ragina ES delegacijas atlikti svarbesnį vaidmenį daugiašaliuose forumuose, kuriam turėtų būti skirti atitinkami ištekliai;

33. palankiai vertina ES politinę ir finansinę paramą Tarptautiniam baudžiamajam teismui (TBT), įskaitant TBT prokuratūrą; prašo ES ir jos valstybių narių toliau remti TBT reikalingomis priemonėmis bei ištekliais ir naudotis visomis turimomis priemonėmis stiprinti kovai su nebaudžiamumu visame pasaulyje;

Europos komandos požiūris

34. apgailestauja, kad valstybių narių ambasadose ir ES delegacijose pastebimi skirtingi požiūriai į žmogaus teisių apsaugą ir propagavimą ES nepriklausančiose šalyse; pabrėžia, kad valstybių narių ambasados turėtų teikti pirmenybę siekiui atlikti vis svarbesnį vaidmenį propaguojant ir saugant žmogaus teises, taip pat remti pilietinę visuomenę ES nepriklausančiose šalyse; pažymi, kad ši atsakomybė neturėtų tekti tik ES delegacijoms; primygtinai ragina ES ir jos valstybes nares dėti daugiau pastangų propaguoti ir saugoti žmogaus teises ir demokratiją visame pasaulyje;

°

° °

35. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Komisijos pirmininkės pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai, ES specialiajam įgaliotiniui žmogaus teisių klausimais, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, Jungtinių Tautų Saugumo Tarybai, Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui, 77-osios Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos sesijos pirmininkui, Jungtinių Tautų žmogaus teisių tarybos pirmininkui, Jungtinių Tautų vyriausiajam žmogaus teisių komisarui ir ES delegacijų vadovams.

AIŠKINAMOJI DALIS

Kiekvienais metais Europos Parlamentas priima tris metines ataskaitas dėl ES užsienio, saugumo ir gynybos bei žmogaus teisių politikos.

Parengiamos tokios trys ataskaitos:

- 2023 m. metinė ataskaita dėl bendros užsienio ir saugumo politikos įgyvendinimo (grindžiama Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio politikai ataskaita Europos Parlamentui dėl bendros užsienio ir saugumo politikos). Tai yra AFET komiteto kompetencija,
- 2023 m. metinė ataskaita dėl žmogaus teisių ir demokratijos pasaulyje bei Europos Sąjungos politikos šioje srityje (grindžiama ES 2022 m. metine ataskaita dėl žmogaus teisių ir demokratijos pasaulyje bei Europos Sąjungos politikos šioje srityje). Tai yra DROI pakomitečio kompetencija ir
- 2023 m. metinė ataskaita dėl bendros saugumo ir gynybos politikos įgyvendinimo (grindžiama Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio politikai ataskaita Europos Parlamentui dėl bendros saugumo ir gynybos politikos). Tai yra SEDE pakomitečio kompetencija.

Šiose ataskaitose stebimas ir vertinamas bendros užsienio ir saugumo politikos, įskaitant ES žmogaus teisių politiką ir bendrą saugumo ir gynybos politiką, įgyvendinimas. Jos yra pagrindinė Europos Parlamento indėlio į ES užsienio politikos formavimą dalis, ypač Lisabonos sutartimi Europos Parlamentui suteiktos didesnės teisės tikrinti atžvilgiu. Labai svarbu, kad Europos Parlamentas reaguotų į kitų institucijų metines ataskaitas, kai tik jos paskelbiamos.